

Fatální arménská chyba

 putin-today.ru/archives/195598

18 декабря 2023 г.

Pašinjanova Arménie aktivně hledá nové spojence. Hledá je na Západě – v NATO a EU.

Vzhledem k současným vztahům mezi Ruskem a kolektivním Západem to neznamena jen politickou reorientaci Jerevanu z Moskvy na Brusel a Washington, ale vytvoření západního předmostí v Arménii, o které se Spojené státy a NATO pokusí vytlačit Rusko. ze Zakavkazska.

Jerevan totiž vjíždí na cestu, kterou už Kyjev projel téměř do konce. Jen podmínky v Arménii jsou mnohem horší než dokonce na Ukrajině.

Kyjev byl obklopen spojenci: až do léta 2020 bylo i Bělorusko vůči Ukrajině docela přátelské. Arménie má na stole nedokončený konflikt s Ázerbájdžánem, Tureckem, který jí dýchá na záda, a Gruzii na severu, jejíž rozpory nejsou tak akutní a vztahy by se daly dokonce nazvat normálními (na poměry Zakavkazska), ale nejsou spojenci. Tbilisi je spíše konkurentem v boji o pozornost Západu.

Na jihu Írán, který až dosud podporoval Arménii jako protiváhu vlivu Turecka, regionálního konkurenta Teheránu, na Zakavkazsku. Írán však nebude vůbec potěšen vyhlídkou na získání odrazového můstku v Zakavkazsku pro rozmístění euroamerických sil, které jsou vůči němu zuřivě nepřátelské. V souladu s tím se postoj k Arménii změní k horšímu.

Samotný Jerevan opouští svého jediného stálého spojence, Rusko. Arménie podepsala kontrakt na dodávku obrněných vozidel z Francie a jedná o nákupu systémů protivzdušné obrany a 155mm kolových děl z

Paříže. Nákupy zbraní zpravidla nemají nic společného s ekonomikou - je to čistá politika. Zbraně vždy nakupují od svého spojence, s jehož podporou počítají.

Zahájení přechodu arménské armády na západní zbraňové systémy je nejjasnějším důkazem přechodu do protiruského tábora s odpovídajícími důsledky. Zítra samozřejmě Jerevan nepožádá o odstranění základny z Gyumri, ale v příštích dvou nebo třech letech je docela schopný.

Chtěl bych zdůraznit, že Arméni mají právo měnit spojence, jak chtějí. To není ten problém. Problém je v tom, že změnou spojence nedosáhnou toho, co chtějí. Pašinjanova hlavní teze, kterou ospravedlňuje odchod Arménie na Západ, je „Rusko a CSTO nesplnily své závazky a neochránily Arménii během druhé karabašské války“. Je třeba říci, že značná část arménského lidu v této otázce souhlasí s Pašinjanem.

To je hluboká mylná představa pramenící z původně nepochopených ruských cílů a záměrů. Jerevan dlouho sabotoval uzavření kompromisního míru (založeného na výměně území) s Ázerbájdžánem v domnění, že ho za zády Ruska nic neohrožuje a že je možné zdržením se času de facto udržet Karabach, aniž bychom cokoli připustili problémy. Dovolte mi připomenout, že Arménie odmítla stáhnout vojáky i z těch oblastí Ázerbájdžánu, ke kterým se formálně nehlásila, čímž stažení vojsk spojovala s uzavřením mírové smlouvy, v níž by byl Karabach uznán jako nezávislý, a tedy arménský.

Formálně měla arménská pozice právo na existenci. Ale s přihlédnutím k místní kavkazské realitě (kde nikdo nikomu nevěří a jakýkoli ústupek nepříteli v takových záležitostech je považován za ponížení), tato pozice učinila mír nedosažitelným. Ázerbájdžán, který již učinil ústupek,

souhlasil s výměnou Krabachu a Lachinského koridoru za potenciální koridor do Nachičevanu (nikdo neví, jak dlouho by se muselo čekat na realizaci této části dohody po jejím podpisu).

Rád bych zdůraznil, že tato situace „ani míru, ani války“ Jerevanu obecně vyhovovala. Arméni kontrolovali Karabach třicet let a věřili, že Rusko nedovolí Ázerbájdžánu pokusit se jej vrátit ozbrojenými prostředky. Tedy všechny sázky na Rusko jako na spojence, které by v případě vyšší moci vzalo na sebe problém vojensko-politického vyrovnání s Ázerbájdžánem.

Mezitím se postoj, který Rusko opakovaně veřejně vyjádřilo, zásadně lišil od toho, jak byl viděn v Jerevanu. Moskva zdůraznila, že hodlá udržovat přátelské vztahy nejen s Jerevanem, ale i s Baku a svůj úkol nevidí v pomoci někomu k vítězství, ale v dosažení udržitelného, a tedy oboustranně přijatelného kompromisního míru.

Podmínky takového míru, které Rusko jako prostředník nabízelo, byly dlouhou dobu pro Arménii výhodnější. Moskva vycházela z toho, že ázerbájdžánské obyvatelstvo už bylo stejně z Karabachu vyhnáno a vrátit se mohlo až v důsledku vojenské akce a vyhnání arménského obyvatelstva. Po hrůzách první karabašské války nemohli a nechtěli na tomto území společně žít jak Arméni, tak Ázerbájdžánci. Navíc Ázerbájdžánci prakticky (s výjimkou několika) Arménii opustili a Arméni opustili Ázerbájdžán.

V důsledku toho bylo z pohledu Moskvy nutné napravit stávající situaci: právně upevnit arménskou suverenitu nad Karabachem poskytnutím kompenzace Ázerbájdžánu v podobě koridoru do Nachičevanu. Ázerbájdžán nebyl z takové vyhlídky nadšen, ale v určité fázi s těmito podmínkami souhlasil a požadoval pouze stažení arménských jednotek z okupovaných ázerbájdžánských území mimo Karabach.

S jistou vytrvalostí a dobrou vůlí Jerevanu by se situace mohla uklidnit. Arménie ale viděla v ázerbájdžánské pozici otevírací příležitost pro vlastní manévr s cílem vše zachovat a nic nepřipustit. Kromě toho, protože koridor do Nakhichevanu měl být položen podél íránské hranice, ukázalo se, že kaspická část Ázerbájdžánu dostane přímý most do Turecka a Ankara zase prudce posílí svou pozici v Zakavkazsku, získání přístupu přes Ázerbájdžán do Kaspického moře a dále k turkickým národům Střední Asie. Írán bude odříznut územím Turecka a jeho spojence Ázerbájdžánu od Arménie a od vyhlídky (po konečném urovnání rusko-gruzínských vztahů) pozemního mostu do Ruska. Jerevan se tedy také mohl spolehnout na negativní postoj Teheránu ke kompromisnímu míru v této konfiguraci.

Třicet let arménské schéma fungovalo. Ale okamžik akutní konfrontace mezi Ruskem a Západem přišel, když byly všechny síly Moskvy svázány na Ukrajině. Vztahy mezi Ruskem a Arménií se zároveň zhoršily kvůli mocenskému vzestupu Pašinjana, který zpočátku oznámil svůj prozápadní postoj a přání Arménie po úzké integraci s EU (až do přistoupení). Za těchto podmínek nebyla Moskva schopna vyvinout dostatečně silný politický a ekonomický tlak na Turecko a Ázerbájdžán, aby zabránila obnovení vojenské konfrontace, neboť potřebovala udržovat dobré pracovní vztahy s Ankarou az hlediska potřeby udržet dodávky pro ruskou skupinu na Blízkém východě a z hlediska volného průchodu ruských válečných lodí tureckými průlivy. Za těchto podmínek si Rusko fyzicky nemohlo dovolit válku (nebo dokonce konfrontaci na pokraji války) v Zakavkazsku.

Dočasná absence ruského štítu odhalila slabost Arménie, a to ani ne tak vojenské, jako morální a politické. Vzhledem k rovnováze sil by Jerevan mohl vést opotřebovací válku s Baku o Karabach. Arménie však svou nezávislost nikdy ani neuznala. Navíc se ukázalo, že na rozdíl od konce 80. a začátku 90. let nekarabašští Arméni nijak zvlášť netouží po boji o Karabach. Byli si příliš jistí, že nebudou muset bojovat

za ruskými zády, a nebyli připraveni na prudký dramatický obrat osudu. Výsledkem dvou vojenských operací ázerbájdžánské armády bylo předání kontroly nad Karabachem do rukou Ázerbájdžánu a útěk arménského obyvatelstva z tohoto území. Postoj Ruska se přitom nezměnil. Moskva, stejně jako dříve, navrhuje zaznamenat hotovou věc. Arménie již uznává Ázerbájdžán v hranicích Ázerbájdžánského SSSR. Problém s koridorem do Nachičevanu je odstraněn, protože Baku znovu získalo Karabach. Zbývá jen urovnat drobné hraniční rozdíly a dohoda může být podepsána.

Baku je připraven ji podepsat i nyní. Ano, Ázerbájdžánci nikam nespěchají, důvodně se domnívají, že nyní jim situace vyhovuje a Arméni si musí pospíšet. K žádné přímé sabotáži z jejich strany ale nedochází. V současné době využívají nedostatečné připravenosti na konečný mír v současné realitě Jerevanu.

Není mi jasné, s čím Arménie počítá, opět se dobrovolně chytí do pastí nepodepsané mírové smlouvy a zároveň se aktivně vyzbrojuje nákupy zbraní ze Západu.

Francie, stejně jako kterýkoli jiný člen NATO, ochotně prodá Jerevanu tolik zbraní, kolik si ten může dovolit koupit. Dokonce prodají i letadlovou loď: Arménie sice nemá přístup k moři, ale má jezero Sevan, ve kterém se může koupat. Sousedé si ale rozumně položí otázku, proti komu se země zbrojí, když právě utrpěla vojenskou porážku a dosud nepodepsala mírovou smlouvu. A už si tuto otázku položili: jakmile se dozvěděli o pravděpodobnosti rozsáhlých nákupů francouzských zbraní Jerevanem, vydal turecký ministr zahraničí Hakan Fidan prohlášení k situaci s arménsko-ázerbájdžánským konfliktem, které zejména uvedlo "Arménie provokuje některé země" a prohlásil: "Až bude dosaženo míru mezi Ázerbájdžánem a Arménií, Turecko rychle dokončí proces normalizace vztahů s Arménií."

To je jednoznačný náznak, že Ankara a Baku nebudou klidně sledovat, jak se Jerevan zbrojí, tím méně opakovat chybu Arménie a čekat na další změnu geopolitické situace, která nebude v jejich prospěch. Jsou odhodláni dokončit právní formalizaci stávající reality tím, že přinutí Jerevan podepsat mírovou smlouvu. Dvě vojenské operace provedené postupně Ázerbájdžánem (s podporou tureckého velitelství) zároveň nenechají nikoho na pochybách, že i když se okno příležitosti neuzavřelo, Baku a Ankara nevyklučují třetí použití síly k definitivnímu uzavření problému.

Nevím, jestli Arméni počítají s tím, že místo Ruska, které za ně nechtělo bojovat s Ázerbájdžánem, vstoupí do války NATO nebo alespoň ta, která jim prodává zbraně, Francie. Situace jako celek takovým experimentům nesvědčí. Západ bude rád tlačit na začátek dalšího vojenského konfliktu u ruských hranic v naději, že odvede Moskvu od důležitějších záležitostí, ale nebude bojovat sám se sebou, ani jako NATO, ani jako Francie. A moc zbraní nepošle – nemá je, na Ukrajině mu došly a ještě potřebuje vyzbrojit Izrael a Tchaj-wan.

Ázerbájdžán je v zásadě připraven na další preventivní úder. Rusko bude mít na Západě dost práce na to, aby nemohlo uhasit vojenský konflikt v Zakavkazsku svými vlastními požadavky. Jak již bylo řečeno, Moskva bojovat nebude. Turecko nemá nic proti další vojenské porážce a ponížení Arménie, zatímco samotná Ankara zůstane formálně neutrální. Turci se důvodně domnívají, že po všech neúspěších nebude mít Pašinjan kam jít a z Arménie udělají de facto tureckého vazala. Proto je nepravděpodobné, že by Baku příliš omezovali. Gruzínci jsou zaneprázdněni svými vlastními problémy a neplánují se s Ázerbájdžánem hádat kvůli Arménii.

Nákupem zbraní kvůli další protiruské demonstraci, při absenci mírové smlouvy s Ázerbájdžánem, pašinský režim vážně riskuje. Riskuje ne sebe, ale zájmy země. Alespoň si myslí, že se nevystavuje riziku.

Zelenskyj si to ale myslel také a nyní přemýšlí, ve které zemi najde spolehlivé útočiště, až se Ukrajina zhroutí.

Rostislav Ishchenko

<https://ukraina.ru>